

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

III. De Bono, & malo morali.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

citum quod sine verbis aut signis, ex circumstantiis colligendum.

§. 2.
Liberi.

4. *Quid Liberum?* Quod positis omnibus requisitis ad agendum, absque eo quod vlla fiat in se mutatio, potest agere, vel non. Hinc Libertas in voluntate formaliter sita est, in intellectu verò radicaliter.

5. *Num actiones usum rationis praeuenientes liberae sunt?* Non, quia ad has rationis aduertentia requiritur.

CAPVT II.

Vndenam Voluntarium aut Liberum tollatur?

6. *Quidnam ergo Voluntarium seu Liberum tollit? Num Vis?* Tollit quidem Vis absoluta, nec imputatur ad culpam, quod ex illa committitur, vti in virgine stuprum, idoli adoratio, contractus cum vi iniustus.

7. *Num Ignorantia?* Si sit antecedens, voluntarium tollit, non consequens. Comitans autem aufert tantum negatiue; quia tollit necessariam negationem, non autem efficit inuoluntarium.

8. *Num Metus?* Est quidem Metus grauis, qui in virum constantem cadit, nec à constantia valet repelli; & leuis, qui cadit in meticulosum. Neuter irritat contractus iure naturæ; at grauis positiuo iure nullos reddit. Metus igitur tollit secundum quid Voluntarium, absolute verò Voluntarium facit pro loco, & tempore.

9. *Num Concupiscentia?* Hæc quidem Voluntarium auget in actu, quatenus delectabilis est. At minuit in eo quod efficit, vt inhonesti ratio minus consideretur; quæ vera sunt de concupiscentia consequenti ex vehementi voluntatis appetitu, & consideratione intellectus: non autem de antecedenti consensum voluntatis, & aduertentiam intellectus.

CAPVT III.

De Bono, & Malo Morali.

10. *Cum Morale per se primò conueniat actibus humanis ex deliberatione rationis procedentibus: Quidnam est Morale?*

Examen II. De Actibus humanis.

rale? Quod pertinet ad mores. Diuiditur autem in Bonum morale, seu honestum: & Malum morale, seu inhonestum. Bonum honestum dicitur quod substantiæ rationali liberæ per se decens est. Inhonestum verò quod dedecet eandem.

11. *Vndenam actus morales bonitatis vel malitiæ speciem accipiunt?* A reali obiecto suo. Consequenter bonitas vel malitia in obiecto fundamentaliter reperitur, formaliter autem in actione. Profecò actus alij per se & præcisè ex obiecto mali sunt, alij verò propter legis positivæ prohibitionem. Actus morales alij internè contumantur, alij verò in externam transeunt operationem. Externa moralis operatio obiectivè quidem prior est actu interno, sed vt exercita ab actu interno posterior tanquam participans bonitatem & malitiam ab interno actu. *Actus internus & externus in genere moris faciuntne numerum?* Minimè; verùm actus internus voluntatis efficax si opere non completur, quia deest operandi facultas, habet quidem omnem substantialem bonitatem, vel malitiam, sed non accidentalem, quandoquidem externa executione materialiter perficitur.

CAPVT IV.

De humanarum actionum circumstantiis.

12. *Pertinentne circumstantia ad humanarum actionum bonitatem, vel malitiam?* Pertinent quidem tanquam quedam ipsius humanæ actionis accidentia. Septem adnumerantur.

Quis, quid, ubi, quibus auxilijs, cur, quomodo, quando.

13. Præcipuæ ergo circumstantiæ sunt finis propter quem peccatur, tempus, locus, in quibus peccatur, & persona peccans, & cum qua peccatur.

14. *Necessène semper hæc circumstantias consistere?* Minimè, sed in casibus sequentibus. 1. Quando circumstantia facit mortale peccatum, quod aliàs erat veniale. v. g. qui dicit mendacium iocosum vt alter occidatur, seu ob fornicationem. 2. Cum circumstantia mutat speciem peccati, ita vt ex vnius speciei mortali mortale alterius speciei efficiat, v. g. qui furatur in Ecclesia. 3. Cùm ex circumstantia multiplicatur peccatum, quia etiam circumstantia est contra præceptum aliquod. v. g. qui furatur, vt adulteretur, duo sunt peccata, furtum, & adulterium. 4. Circumstantia, quæ secum fert